

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK – Contich

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat deze uitgave reeds aan Nr 344 is en veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden, bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

300. 't Portiertje van Roeselare — 301. De Kleine Tooneel-
speelster. — 302. Angstige Dagen. — 303. Antwerpen in
Brand. — 304. De Bannelingen. — 305. In het wilde Land. —
306. De Wonderbare Redding. — 307. Naar Congo. — 308.
De Vrienden der Slaven. — 309. Fiere Margriet van Leuven.
310. 't Avontuur van den Schilder. — 311. Het Boefje. —
312. Een onverwachte Reis. — 313. De Geheimzinnige Tee-
kens. — 314. De Spanjaarden te Gheel. — 315. Zwarte Jan.
— 316. De Heks van de Moeren. — 317. De Boschwachter
van Eikenhof. — 318. Het Juffertje van Parijs. — 319. De
Wolfjager van Turnhout. — 320. De Zeeroovers. — 321. Het
Cezin van den Visscher. — 322. De Wilde Cow-Boy. — 323.
Keizer Karel te Gent. — 324. De Spanjaarden te Mechelen.
— 325. Kerstmis in de Sneeuw. — 326. Een angstig avont-
uur. — 327. De Reis in den nacht. — 328. De Zwarte Bende.
— 329. Het licht in de Wildernis. — 330. De dankbare sol-
daat. — 331. Een keer Wildstrooper. — 332. Het Wonder-
land. — 333. Het Verloren Testament. — 334. In veilige Ha-
ven. — 335. De wonderbare reis van schipper Bontekoe. —
336. Een brutale feeks. — 337. Vaders vertrouwen. — 338.
De vlucht over de Schelde. — 339. Neels' avontuur. — 340.
De Zwarte Ruiters. — 341. De Held van Afrika. — 342.
De Pleegzoon van den Bedelaar. — 343. Het beleg van den
Ravenburg. — 344. Een avontuurlijke vacantie.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert. — Baasrode.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 354.

A. HANS

Gestrafte hoogmoed

GESTRAFTE HOOGMOED

I.

Vrouw Waals kwam verschrikt in huis gelopen.

— 't Spookt op 't kasteeltje! zei ze hijgend.

Ze was naar 't dorp geweest, en had bij een vriendin lang zitten praten. En zoo was 't al donker geworden, toen ze den eenzamen weg volgde naar de Burghoeve. In November zijn de dagen reeds kort.

Boer Waals keek zijn echtgenoot vreemd aan.

— Spoken? herhaalde hij.

— Ja, op 't kasteeltje. Er gaat altijd een lichtje heen en weer. Ik was zoo bang dat het naar mij toe zou komen.

En blazend zonk vrouw Waals op een stoel neer.

Kaatje, de meid, die juist hout voor den haard in de kamer gebracht had, hoorde dit. Ze werd ook wat bleek en keek ontsteld haar meesteres aan.

— Hebt gij hier nog wat te doen? vroeg de boer haar op ruwen toon.

Kaatje keerde naar de keuken terug. Waals was een hoogmoedige man. Nooit wilde hij in de keuken bij meid of knecht zitten. Hij aapte den baron na, die op het kasteeltje bij de duinen gewoond had, maar een jaar geleden gestorven was.

Hij wilde voornaam doen, en minachtte eenvoudige menschen.

Frans, de knecht, zat in de keuken een pijp te rooken.

— Wat scheelt de bazin? Zij liep zoo haastig naar binnen? vroeg hij.

— Ze zegt dat het spookt op 't kasteeltje. Ze heeft er een lichtje gezien, dat altijd heen en weer gaat, antwoordde Kaatje.

— Zoo bang voor een lichtje...

— Maar Frans, 't kasteeltje is toch onbewoond... En de menschen spreken er raar over...

— Domme menschen, zooals de baas en zijn vrouw...

— Een lichtje dat heen en weer gaat... dat is toch vreemd...

— Zoo? Als ik met de lantaarn over het hof stap, van huis naar den stal, en van den stal naar de schuur en van de schuur naar het huis, en gij ziet uit de duinen dat licht, gaat het dan ook niet heen en weer? Is dat spokerij?

— Ge bedoelt dat er iemand met een licht op het kasteel is...

— Ja... Om een uur of vier zijn er een heer en dame aangekomen. Klaas Vooren heeft ze met zijn gerij te Veurne afgehaald. En zijn vrouw en dochter moesten de kamers opruimen en vuur maken. En nu gaat men met een licht van de eene kamer in de andere en de bazin noemt dat spokerij.

— Maar zeg dat dan aan den baas!

— Ik zou niet gaarne. Ik praat maar tegen hem als het hoog noodig is, want van dien verwaanden aap krijg ik toch maar een snak of een snauw. Hij denkt dat al het verstand van de wereld in zijn dik hoofd zit en nu heeft hij ook voor het lichtje van 't kasteel, voor een olielamp. Hij is een held met zijn grooten mond. Ik zou hier niet blijven, als vader van een ander pachtte. Maar als ik elders een dienst zoek, doet hij mijn ouders last aan.

Ja, boer Waals was hoogmoedig. Er woonden veel arme lieden in de streek en het was gemakkelijk over hen te heerschen. De een werkte 's Zomers op de hoeve, een ander huurde wat land van Waals of woonde in een huisje, dat hem toebehoorde. En 't was gemakkelijk baas te spelen over hen.

— Kom, ik zal de ronde van den stal eens doen, zei Frans.

Hij stak de bollantaarn aan.

— Hier is ook een spook! zei hij, op het licht wijzend.

— Lach er niet mee! vermaande Kaatje.

— Zijt gij ook zoo dwaas, gekke muts!

— Maar wie zouden die heer en dame dan zijn?

— O, een zeemeerman en een zeemeermin die uit de zee gekropen zijn, daar waar lang geleden 't dorp Nieuwerijde vergaan is.

— Wat doet ge flauw!

— Wel, wie zouden die heer en dame anders zijn dan de neef en zijn vrouw, die het kasteeltje geërfd hebben van baron Karel.

— En komen zij er in den Winter heen? Waarom?

— Om te spoken.

— Spreek nu eens ernstig, Frans!

— Als ge wilt weten waarvoor ze komen moet ge het hun zelf vragen, Kaatje, want mij hebben ze het niet geschreven of verteld. Ga er eens op bezoek. Misschien tracteeren ze u op een glas wijn en taarten! Maar ik moet naar den stal.

En Frans verliet het huis. 't Was donker en guur. De knecht keek in de richting van het landgoed, dat de menschen 't kasteeltje noemden. Het was 't overblijfsel van een burcht, waarnaar

Waals' boerderij nog de burghoeve heette. En bijgeloovige menschen vertellen gaarne allerlei fabelen over zulke oude gebouwen.

Frans zag geen licht meer.

— De luiken zullen nu voor de vensters gesloten zijn, dacht hij.

De knecht ging in den stal. Dadelijk keerde hij terug. Hij klopte op de deur der woonkamer.

— Binnen! riep Waals.

— Mijnheer, zei Frans, Bles doet zoo raar. Ik denk dat hij ziek is. Wilt gij eens komen zien?

— 't Begint al! kloeg de boerin. Dat spooklicht en nu een paard ziek. Er is ongeluk in de lucht.

— Dat licht van het kasteel heeft niets met de ziekte van Bles te maken, merkte Frans kalm op. Er zijn menschen op 't kasteeltje gekomen, een heer en een dame. En als 't donker is moeten ze toch ook een lamp aansteken.

De boer voelde den toon van spot wel.

— Welke menschen? vroeg hij.

— Ik ken ze niet. Zeker de heer, die het kasteelte geërfd heeft en zijn vrouw. Klaas Vooren moest ze afhalen van Veurne.

— En komen ze hier wonen?

— Dat weet ik niet, mijnheer.

Men mocht Waals geen baas meer noemen, maar « mijnheer » en de boerin « mevrouw ».

— Maar ge weet dat Klaas Vooren die men-

schen halen moest en ge zegt er mij niets van! snauwde de boer.

— Baas, wat moet er met Bles gebeuren? vroeg Frans.

— Baas, baas...

— Ik bedoel mijnheer...

— Als gij het bedoelt moet gij het ook zeggen en uw lompe manieren nalaten. Ge zijt hier niet in een kortwoonst! Ik zal mee gaan naar den stal.

— Pas toch op, vermaande zijn vrouw, want dat was geen gewoon licht. Een lamp zweeft niet heen en weer. Er kunnen rare dingen gebeuren.

Waals vergezelde zijn knecht. De lantaarn van Frans wierp grillige schaduwen af in den stal.

Bles, een schoon paard, lag te woelen op zijn strooleger.

— Hij heeft pijn in zijn lijf, zei de boer.

— Ja, en heel erg, vrees ik. 't Best is dat ik om den veearts loop.

— Ja, haast u...

Frans vertrok dadelijk, maar nauwelijks was hij buiten de deur of hij hoorde den boer luid schreeuwen. De knecht keerde terug.

— Wat is er? vroeg hij.

— Daar zit een vent in dien hoek.

Frans ging kijken.

— O, dat is de vogelverschrikker die in den kersenboom gehangen heeft, zei hij bedwaard.

— Ezel, moest ge dien hier zetten! Blijf gij

bij het paard. Ik zal Kaatje om den veearts zenden

En Waals liep uit den stal.

— Belachelijke vent, haas op twee stelten, bromde Frans. Hij durft hier niet alleen te waken. En hij is ook te bang om door den donkerden veearts te halen. De lafaard laat Kaatje gaan. En dat is nu alles om een petroollamp van het kasteeltje. Die onnoozele hals zou dan burgemeester van de gemeente willen worden!

De goêhartige knecht had medelijden met Bles en streelde het goede dier.

't Duurde wel een half uur eer Waals met den veearts binnen trad. Deze onderzocht Bles en gaf hem iets van een drank in.

— We moeten afwachten hoe het verloopt, zei hij.

Hij gaf dan eenige onderrichtingen en beloofde den volgenden morgen te zullen terugkeeren.

— Frans, gij zult vannacht waken, beval Waals.

— En Bles trouw ingeven, zei de veearts.

— Maar dan moet ik toch een helper hebben.

— Loop om uw vader! Hij kan bij u zitten, hernam de boer.

Waals hield den veearts nog wat op tot zijn knecht zou terug keeren.

— 't Kasteeltje heeft weer bewoners, vertelde de veearts.

— Dat hoor ik. Wie zijn het?

— De neef van baron Karel en zijn vrouw. Hij heet Gaston Van Breelande. Hij is nog jong, maar heeft te fel gestudeerd en moet een heelen tijd rusten en veel wandelen in weer en wind. Daarom is hij hier naar den zeekant gekomen. Ik weet het van den burgemeester, aan wien hij geschreven heeft.

— Dus blijft hij den heelen Winter?

— Dat zal wel. Als hij de eenzaamheid zoekt, kan hij niet beter wonen dan hier.

— Zou 't ook zulk een rare zijn als baron Karel?

— Baron Karel was een zonderling. Hij wilde gerust gelaten worden, maar hij deed veel goed. Hij was doorbraaf.

— Ik moest niet veel van hem hebben.

De veearts wist wel dat Karel in zijn dwazen hoogmoed, den baron altijd benijd had. De boer kon niet verdragen, dat mijnheer Karel van adel was, op een kasteel woonde, een prachtig rijtuig bezat en eigenaar was van groote hoeven in den polder.

— Ik moet gaan, zei de veearts. Ik hoop 't beste voor Bles, maar hij moet goed verzorgd worden. Hij heeft 't erg te pakken...

Waals bleef niet alleen in den stal. Hij ging in

huis en wachtte. Toen hij stemmen hoorde, trad hij weer buiten. Frans was daar met zijn vader.

— Ge zit lang weg! riep Waals.

— We hebben ons toch gehaast, zei Verschoor, de vader van den knecht.

Hij kon niet weigeren den nacht in den stal door te brengen, want hij huurde zijn huisje en wat land van Waals, die in staat zou zijn hem alles af te nemen, als Verschoor hem mishaaide.

Frans had zijn vader al verteld hoe Waals de angst in het lijf had door het dwaas verhaal van zijn vrouw.

— Ik zou den vogelverschrikker wel eens in zijn bed willen verstoppen, dat hij hem vindt, als hij de dekens opslaat, zei de knecht, toen hij met zijn vader in den stal zat. Gij moet nu moeder alleen laten om hier te waken, daar hij niet durft. Hij zou zijn paard laten sterven...

— Ja, jongen, praat voor vier en twintig dronken dragonders, maar bang als een wezel, zoo is Waals altijd geweest. Toen hij een jongen was, plaagden we hem met den weerwolf, Kludde, 't Waterspook, Roeschaard, den Zeeduivel... en heel het spokenkraam. En hij is dikwijls bleek naar huis gelopen. Dan kwam zijn vader opspeelen. Die had 't ook hoog zitten.

— En de zoon van mijn baas dan!

— Joris! Die loopt heelemaal verkeerd. Maar zijn vader heeft hem nooit anders gezegd dan dat

hij een voornamen piet is, dat hij voor niemand onder moet doen, dat de menschen voor hem moeten springen en dansen. En nu zien de ouders er de gevolgen van. Joris is te verwaand om nog op een hofstede te wonen... hij moet kamers te Veurne hebben en smijt het geld weg. En zoo rijk is Waals niet. Hij bezit wel veel grond, die echter zandig is, vlak bij de duinen en weinig waarde heeft. Zulk een lief zoontje zou hem gauw ruineeren.

— Verleden week was Joris thuis en maakte ruzie, omdat hij niet genoeg geld van zijn vader kreeg.

— Waals kan die uitgaven niet blijven betalen. Joris moest advokaat worden. Leelijke streken leerde hij genoeg, maar niet wat een advocaat weten moet. Nu is hij handelaar... Maar hij zal nog wel geen cent verdiend hebben. Waals zal nog rare dingen beleven van zijn jongen. 't Is zijn eigen schuld.

— En zulk een vent moet gij naar de oogen zien, vader.

— Och, er is veel onrecht op de wereld.

— Kondt gij van een ander een huis en land pachten!

— Och, jongen, 't zal overal wat zijn.

Zoo zaten vader en zoon te praten in den stal. De boer kwam wat later nog eens kijken. 't Paard scheen nu toch rustiger.

— 't Zal morgen beter zijn, beweerde Waals. Past in elk geval goed op. Niet slapen! Op tijd de medicijn ingeven.

Kaatje bracht wat later koffie en brood.

— Zou 't paard beter worden? vroeg ze.

— Ik denk dat het zieker is, dan de boer meent, antwoordde vader Verschoor. Een paard is zeer teer in zijn ingewanden, al is het een groot dier.

Waals en zijn vrouw zaten intusschen in de warme kamer. De man zei nu ook dat het licht wel een lamp zou geweest zijn, maar de dwaze vrouw hield vol, dat een lamp niet heen en weer zweeft.

— Ik zal deze week eens een bezoek brengen aan dien mijnheer Van Breelande, sprak Waals. Ik ben ook een eigenaar en we kunnen met de nieuwe kasteelbewoners omgaan.

— Ze zullen er te trotsch voor zijn, meende de vrouw.

— O, in dat geval zal hij ondervinden, dat ik niet voor hem onderdoe. Onze zoon heeft ook voor advokaat geleerd.

— Maar Joris is het nooit geworden.

— Ik kon de studie toch betalen...

— Joris doet ons veel verdriet aan...

— Die wilde buien gaan wel over... Ik heb hem nu duidelijk getoond, dat hij geen geld meer krijgt, doch het moet verdienen. Als Joris wil,

kan hij een voornaam handelaar worden.

— Als hij maar wil. Ik heb er een zwaar hoofd in. We hadden hem vroeger strenger moeten aanpakken.

— Och, kom, alles raakt in orde. Joris weet nu, dat hij mij niet pluimen zal.

Maar vrouw Waals was zoo optimistisch niet.

Tegen tien uur zei de boerin:

— Ga nog eens naar Bles zien.

— Wel neen, dat is niet meer noodig... Hij was al veel beter. Ik ben moe en wil naar bed.

Waals liet de zorgen aan Frans en diens vader over. Maar tegen middernacht werd er luid op de buitendeur gebonsd. Ontsteld stond de boer op. Haastig kleepte hij zich wat en liep naar de voordeur.

— Bles is veel erger! riep Frans.

Waals ging vlug mee naar den stal. Bles had het erg benauwd en sloeg met de pooten.

— Ge hebt hem zeker geen medicijn meer ingegeven, zei de boer boos.

— Nu zal 't onze schuld zijn dat Bles niet beter wordt, sprak Frans. We hebben trouw op 't dier gepast terwijl gij rustig laagte te slapen.

— Houd uw brutalen mond loop om den veearts.

Frans vertrok, meer uit medelijden met het paard, dan uit gehoorzaamheid jegens zijn mee-

ster. Maar toen hij met den dierenarts terug keerde, was Bles al dood.

— 't Is geweldige koliek geweest, zei de veearts. We hebben geprobeerd met de medicijn, maar het heeft niet gebaat.

— We hebben Bles trouw ingegeven, verzekerde Verschoor.

— Dat geloof ik. Maar een drankje kan geen wonderen doen, hernam de veearts.

Toen vrouw Waals het slecht nieuws vernam, zei ze dat het kwaad in de lucht hing. Ze had het wel voorspeld. Zulk een spooklicht beteekende niets goeds.

II.

Eenige dagen waren voorbij gegaan. Bles was door den vilder weggehaald, en Waals had knorrig en nijdig rond geloopt. Maar zijn humeur verbeterde. En op een middag begaf hij zich naar 't kasteeltje, om eens kennis te maken met mijnheer Gaston Van Breelande. Deze ontving Waals en vroeg wat hij verlangde.

— O, niets bijzonders, zei de boer. Ik heb gelukkig niemand noodig, want ik ben zelf eigenaar. En de menschen hier in 't ronde groeten diep voor mij. Maar ik kom u eens goeden dag zeggen en noodig u uit ons te bezoeken. We kunnen nu en dan wat praten, een partijtje kaarten,

en zoo voort. Ik ben geen gewone landbouwer. Ik heb een zoon die voor advokaat gestudeerd heeft. Ik kon dat betalen. Hij had geen zin meer in de studie en is nu handelaar. Ik heb geld genoeg, om hem in goede zaken te steken.

Mijnheer Van Breelande merkte al dadelijk, dat hij met een hoogmoedigen man te doen had. En hij voelde geen lust om dikwijls naar zijn snoeverij te luisteren.

— Vriend, zei hij, ik ben hier voor de rust en zal heel stil leven. Dus moet ik voor uw uitnodiging bedanken. Als ik u een dienst kan bewijzen, wil ik dat gaarne doen.

— O, ik heb geen diensten noodig. Ik ben mijn eigen meester, heb een knecht en een meid en in den Zomer veel werkvolk. Maar gij zijt zeker te hoog om mij te bezoeken. Zeg het dan rechteuit!

— Ik vind uw manier van doen zeer vreemd en heb geen zin om ruzie te maken, hernam Van Breelande kalm.

— Naar den burgemeester zult ge wel gaan!

— Dat zijn mijn zaken...

— Maar die heeft niet zoo veel goed als ik. Als ge denkt hier de meester te zullen zijn, bedriegt gij u...

— 't Ware het best dat ge nu vertrok! Ik herhaal nog eens, dat ik niet van plan ben te twisten. Ge hebt toch geen reden om mij te beleedigen.

— Gij beleedigt mij door me te zeggen dat ik te min ben voor u. Ik lach met den adel en uw jannenstreken. Als ge dat maar weet! raasde Waals.

Mijnheer Van Breelande belde, en een knecht dien hij uit Gent meegebracht had, trad binnen.

— Emiel, wilt gij dezen man uit laten? vroeg Van Breelande.

— Man, man, ik ben zoo goed een mijnheer als gij! snauwde Waals.

Doch Van Breelande verliet kalm de kamer.

— Wat verbeeldt uw baas zich! bromde Waals.

— Ik zou maar rap vertrekken, ried Emiel hem aan.

— Voor u?

— Neen, op last van mijn meester. Ge zijt in zijn huis.

— Ik heb van niemand bevelen af te wachten... ik ben zelf eigenaar en ik heb centen... Vraag hier aan de menschen in 't ronde wie ik ben.

— O, dat kan mij niet schelen!

— Gij denkt zeker dat ge een lomperik voor u hebt.

— Goede manieren toont ge toch niet. En als ge nu niet gewillig heengaat, moet ik u buiten zetten.

— Gij! Een knecht...

— Ja, ik, de knecht van mijnheer Van Breelande.

— Ik heb ook een knecht.

— Dan beklaag ik dien man.

— Hij wordt voorzeker beter betaald dan gij!

— Toe, kras nu op, jongen...

— Ik wil zoo goed mijnheer genoemd worden als uw baas, verstaat ge dat?

— Mij best! Mijnheer, wilt gij nu het kasteel verlaten?

— Kasteel! Dit oud rattennest. En dan heeft uw baas het nog ten geschenke gekregen. Hij is zeker al blij dat hij hier wonen kan.

Plots greep Emiel Waals bij den nek en duwde hem in de gang.

— Ik zal de politie sturen, tierde de boer woeënd.

Maar Emiel scheen zeer sterk te zijn, want een paar oogenblikken later stond Waals reeds buiten en viel de deur achter hem dicht.

— Dat loopt zoo niet af! beweerde hij, en brommend ging hij heen.

— Wat is er toch? vroeg de jonge mevrouw Van Breelande die uit een bovenraam Waals had gezien en nu bij haar echtgenoot in de woonkamer kwam.

Van Breelande vertelde welk bezoek hij gekregen had.

— Ik wil niet met zulk een verwaanden bluf-

fer omgaan, zei hij. De man zat al dadelijk te snoeven. Ge weet, Elise, dat ik niet trotsch ben en ook gaarne eens met eenvoudige menschen spreek. Maar 't gezelschap van zulk een pocher kunnen we missen.

En Elise was het met Gaston eens.

Waals liep intusschen nijdig over den weg.

— Ha, ik zal dien kerel eens toonen, welk een macht ik heb, zei hij bij zich zelf.

In booze stemming kwam hij thuis en hij vertelde aan zijn vrouw alles over Dan trok hij zijn Zondagsche kleeën uit. Hij moest Frans wat helpen in de schuur. De knecht kreeg allerlei brommers en scheldwoorden.

Tegen den avond begaf Waals zich naar het huisje van Verschoor.

— Ik moet u nog altijd wat geven omdat gij dien nacht bij Bles gewaakt hebt, zei hij en legde vijf frank op tafel.

Verschoor keek vreemd op. Hij was die mildheid van Waals niet gewoon. En ook zijn vrouw was verbaasd.

— En nu heb ik wat te bespreken, vervolgde de boer.

Hij begon over mijnheer Van Breelande.

— Die kerel wil het hier de menschen lastig maken, loog hij. En daar hij bevriend is met den burgemeester en veel land bezit, kan hij dat.

— Hoe zou hij het de menschen lastig maken? vroeg Verschoor.

— Wel, het land duurder verpachten dan de rentmeester het laat. Zekere wegen verbieden, die nu wel gebruikt worden, maar toch bij het kasteel behooren. En op zoo veel manieren nog. De vent heeft mij ook beleedigd. We moeten hem hier verjagen. We zullen hem bang maken. Ik heb een goed plan. Ge roept eenige mannen op die 's Zomers bij mij werken. Ge gaat met hen morgenavond naar het kasteeltje en ge moet allen roepen en tieren, op deksels slaan en toeten op hoorns. Hoe meer lawaai hoe beter. Zijn vrouw zal geweldig benauwd worden en het volk vreezen. En ik ben zeker dat ze naar Gent terug wil. Zoo kunnen we dien mijnheer Van Breelande eens toonen dat hij hier geen baas te spelen heeft. Knap gij dat nu eens netjes voor mij op. Verschoor wist eerst niet wat hij hoorde. Verlangde Waals zoo iets gemeens van hem?

— Zeg aan al uw helpers dat ze een goede fooi krijgen. Ik heb er een flink sommetje voor over, vervolgde Waals. Die Van Breelande moet hier weg. Er is nog iets anders. Ge weet, dat mijn Bles gestorven is in den nacht nadat Van Breelande op 't kasteel was gekomen.

— Dat kan ik niet juist zeggen.

— Ja, ja... 't is zoo... En dien avond heeft mijn vrouw een raar licht aan het kasteel ge-

zien. 't Zweefde heen en weer 't Moet een soort van stalkaars geweest zijn. Dat beteekent ongeluk. En er is ongeluk gekomen. Mijn paard werd ziek en ging dood. Die Van Breelande of zijn vrouw brengt kwaad in de streek. Zeg dat ook aan de menschen!

— Maar mijnheer Waals, zoo iets gelooft gij toch zelf niet.

— Als ik het ondervind!

— Frans heeft me daarvan gesproken toen ik met hem in den stal zat. Nu herinner ik het mij. Hij zei dat het een lamp was die op 't kasteeltje brandde. De luiken waren nog niet dicht.

— O, uw Frans weet het beter dan mijn vrouw die het licht op en neer zag springen!

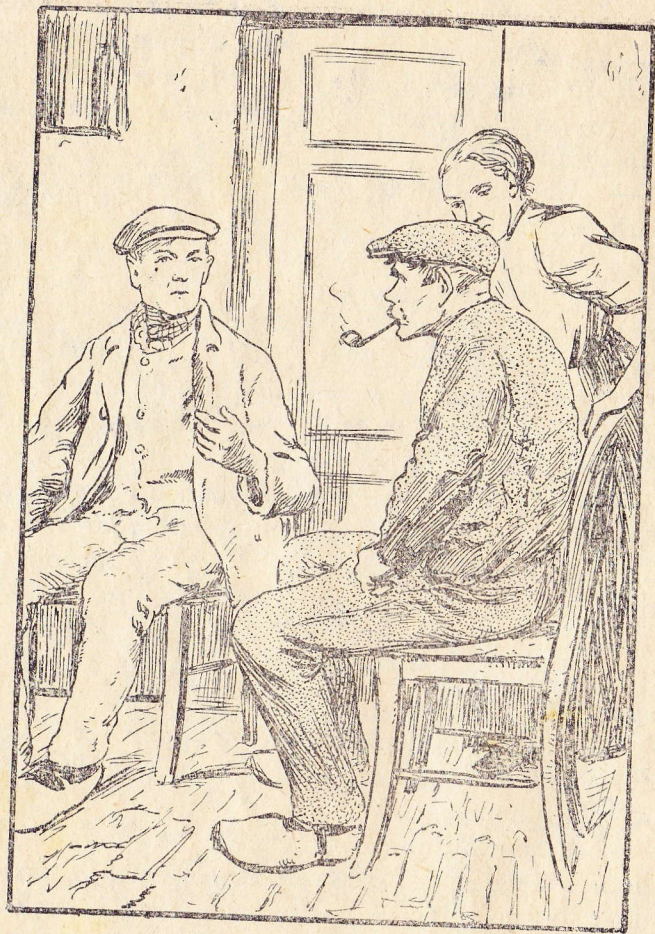
— Ik geloof niet aan dwaallichten en stalkaarsen, of aan de kwade hand. mijnheer Waals, hernam Verschoor. Dat zijn fabels uit den ouden tijd.

— En mijn paard?

— O, dat is ziek geworden, maar niet door spokerij.

— Nu wij zullen daarover zwijgen. Ik zeg u, dat mijnheer Van Breelande het de menschen lastig zal maken.

— Maar mijnheer Waals, ik heb vanmorgen hooren zeggen dat de arme Roels op zijn kosten naar het gasthuis te Veurne mag. Hij is ziek en kan thuis niet beteren. De burgemeester had er

met den nieuwen kasteelheer over gesproken, zei vrouw Verschoor.

— O, zoo, mijnheer Van Breelande is dan een braaf mensch, bedoelt ge. En 't is niet waar dat hij mij beleedigd heeft. Ik lieg, hé?

— Dat zeg ik niet.

— Roels zal wel op kosten van de gemeente weg zijn en nu laat Van Breelande door zijn knecht uitstrooien dat hij het betaalt. Zoo zijn de manieren van die gasten. Ge zult wel gauw andere dingen hooren. We moeten hem van de gemeente verjagen... of hem toch zeker toonen dat we hem verachten. Ge weet nu wat ik van u verlang. En als gij en de andere menschen zwijgen, kan niemand weten wie er gescharminkeld heeft.

Verschoor schudde het hoofd.

— Ik heb u nooit mijn diensten geweigerd, zei hij. Maar dat kan ik niet doen.

— Het gerecht zou u straffen, sprak zijn vrouw.

— Dat is het niet alleen, maar ik zou laag handelen, hernam Verschoor. Menschen opstoken om iemand zoo te hoonen en den schrik op het lijf te jagen! Ge hebt zeker niet goed nagedacht?

— Jawel, ik heb heel wel alles overwogen. Ge weigert! Ge vergeet dat ge land van mij pacht!

— Ge kunt het me afnemen, en het zou zeer onrechtvaardig zijn als ge het om zulk een reden

deedt. Ik bewoon uw huis netjes, verzorg het land en betaal u stipt.

— Maar mijn huurders moeten mij gehoorzamen.

— Niet in alles. Ik kan niet doen wat ge vraagt

— Wacht u voor de gevolgen!

En kwaad ging Waals heen.

— De boer is een slechte kerel, zei Verschoor tot zijn vrouw. Hij is jaloersch van dien mijnheer zooals hij het van baron Karel was. Die verwaande, dwaze vent! Maar hij mag me hier verjagen, zulk gemeen werk doe ik niet.

— Ge hebt gelijk. Konden we van iemand anders huren!

— Wel, we zullen alles afwachten. Ik geloof niet dat hij me daarvoor land zal durven afpakken. Ge moet een gemeen karakter hebben om zoo iets uit te denken. En dan zijn praat over spokerij...

— Zou hij dat zelf gelooven?

— Misschien wel. Hij is zoo dom! Eerst komt hij mij fleemen door dat vijf frankstuk. Hij denkt zeker dat hij voor geld alles kan gedaan krijgen.

Nog lang spraken Verschoor en zijn vrouw over dit bezoek.

III.

Weer was een week voorbij gegaan. Waals had zich niet meer aan Verschoor vertoond en een scharminkeling had nog niet plaats gehad. Frans moest dikwijls allerlei leelijke woorden van zijn baas hooren. Hij wist wat Waals voorgesteld had. En hij verachtte den boer nog meer.

Op een middag was Verschoor bezig met hout te hakken voor zijn deur. Op den Veurnschen weg die langs het huisje liep, naderde een rijtuig. Er scheen een vroolijk gezelschap in te zitten, want Verschoor hoorde gezang. t Gerij kwam dichter bij. En Verschoor herkende Joris, den zoon van Waals.

— Hij is zeker met vrienden uit. Ze schijnen al veel gedronken te hebben, mompelde hij.

— Halt! riep Joris tot den koetsier, die het paard stil hield. Nu zullen we een grap hebben, zei Joris tot zijn vrienden. Ik zal u eens toonen hoe vader en ik hier meester zijn over de kaffers van pachters. Ze doen alles, wat wij zeggen.

Joris sprong uit de koets.

— Verschoor, ik moet u juist eens hebben! riep hij.

— Wel, mijnheer Joris, wat kan ik voor u doen? vroeg de man.

— Op handen en voeten rond uw huis loopen!

— Kom, dat meent ge niet, hernam Verschoor.

— Jawel, en ge zult gehoorzamen. Vergeet niet dat ik u hier buiten kan zetten!

Maar eensklaps kreeg hij een flinken draai om zijn ooren van Frans, die juist over het veld kwam daar hij even thuis moest zijn.

— Voor wien ziet gij vader aan, mislukte advokaat? vroeg Frans.

— Gij slaat mij... gij, onze knecht! raasde Joris. Op uw knieën en vergiffenis vragen.

Maar Frans greep Joris vast en dwong hem zelf om op de knieën te zitten. Vrouw Verschoor kwam verschrikt aan de deur zien.

— Wacht we zullen dien lomperik eens een vracht slagen geven! kreet een der vrienden.

Allen kwamen uit het rijtuig. Frans had snel den bijl van zijn vader genomen.

— Weg van ons land! gebood hij.

En toen de dappere jongelingen het vervaarlijk kapmes zagen sloegen ze haastig op de vlucht

— Frans toch! waarschuwde vrouw Verschoor. Geen ongelukken doen.

— O, moeder, ik maak ze alleen maar eens bang. Zie de lafaards loopen en Joris Waals nog 't rapst van al. Zijn wang zal gloeien, want ik heb den nietwaard goed geraakt.

— En 't was verdiend! sprak de koetsier.

De koets reed door.

— Wat zal boer Waals nu zeggen? vroeg vrouw Verschoor. 't Was braef dat gij voor uw vader opkomt, maar wees toch voorzichtig.

Toen Frans weer op de Burghoeve kwam, trad Waals hem tegemoet. Joris en zijn vrienden waren daar in huis.

— Ge kunt weg blijven, zei Waals tot zijn knecht. En zeg aan uw vader dat hij met Kerstmis moet verhuizen. Ha, gij valt mijn zoon aan. Ge zult er voor naar het gerecht te Veurne gaan.

— En heeft die dronkelap van uw zoon u ook verteld dat hij vader op handen en voeten rond ons huis wilde laten loopen? Ik heb hem nog te weinig gegeven. Met plezier trek ik er hier van door, want 't steekt mij al lang tegen bij een hoovaardigen dommerik als gij zijt, te dienen! Ik zal seffens mijn pakje maken.

Frans haalde zijn kleeren, ontving van de vrouw zijn loon en vertrok.

Den volgenden dag sprak men in 't dorp over het gebeurde. 's Avonds kwam mijnheer Van Breelande bij vader Verschoor. Hij had met den burgemeester gesproken.

— Verschoor, zei hij, ik weet waarom ge hier verhuizen moet. Ik heb een hovenier noodig. Als ge wilt, kunt ge morgen het tuiniershuis bij het kasteeltje betrekken.

Mijnheer Van Breelande noemde het loon er plots was er uitkomst voor deze brave menschen.

Waals vernam dit en haatte nu Van Breelande nog meer. Frans vond werk bij een anderen boer, die den flinken knecht gaarne in dienst nam.

IV.

't Was nu na Nieuwjaar. Waals had veel kwaad gesproken van mijnheer Van Breelande, maar hem nog niet uit de gemeente kunnen verjagen. Integendeel, de dorpelingen hadden achting voor den nieuwen kasteelheer en zijn vrouw die veel goed deden. Zekeren voormiddag kwam Waals tevreden thuis.

— Goed nieuws, zei hij. Gisteravond kwam Van Breelande in 't donker alleen van Veurne en halverwege is hij door twee mannen aangerand. Hij heeft slagen gekregen en werd bestolen. Ze moesten hem dood geslagen hebben!

— Zoo moogt ge toch niet spreken! zei zijn vrouw. Hij heeft ons eigenlijk niets misdaan...

— Mij beleedigd... En Verschoor in dienst nemen...

— Toe, wij hebben andere zorgen... Waar zit Joris? Hij is al een week uit Veurne weg. Wat zal er van hem geworden?

— Joris! Die krijgt nu eindelijk zijn verstand. Hij weet dat ik hem geen geld meer geef, en zal

nu handel beginnen te drijven te Gent of Antwerpen... Wacht maar, we zullen betere berichten krijgen.

— Ja, zoo spreekt ge, maar ik verga van onrust.

— Dat is dom!

— Hij is mijn kind... en hij loopt in zijn ongeluk 't Is ook uw schuld. Ge hebt hem hoogmoedig gemaakt. Zwig over mijnheer Van Breelande en peins meer aan uw zoon. We hebben groote schulden van hem moeten betalen. Ge doet nog altijd of we rijk zijn. 't Is bij ons nooit zoo weelderig geweest, als gij u voor deedt. En Joris heeft er veel doorgemaakt. Dat ware nog niets, kon hij zich beteren. Maar waar zal hij belanden?

— Ge vertelt dommen praat! bromde Waals. En kwaad liep hij de kamer uit.

Ja, mijnheer Van Breelande was aangerand en bestolen, maar niet zoo erg mishandeld als Waals het voorstelde. De burgemeester en de veldwachter deden een onderzoek. Mijnheer Van Breelande had de daders niet herkend en wist zelfs niet hoe ze er uit zagen. Ze zouden misschien al ver gevlucht zijn. Er werden soms misdrijven gepleegd door kerels, die naar het nabije Frankrijk trokken.

Eenige dagen verliepen zonder dat men een spoor van de dieven vond.

't Was tegen den avond. Mijnheer Van Breelande keerde met zijn vrouw van een wandeling op het strand terug. Ze waren naar De Panne geweest. Mijnheer moest veel in de lucht zijn. 't Was stormachtig weer geworden. 't Zou straks te gezelliger zijn in de heldere warme kamer.

— Wat ligt er ginder? vroeg mevrouw Van Breelande.

Ze wees naar een donkere vlek op 't strand.

— 't Lijkt wel een mensch, zei mijnheer.

— Iemand die daar ziek neer gevallen is misschien. Laat ons gaan zien.

Ze stapten er heen. Ontroerd nam Van Breelande zijn hoed af.

— 't Is een doode, fluisterde hij. Zeker door de zee aangespoeld. Hij ziet er toch geen matroos of visscher uit.

— Een jonge man nog?

— Ja...

— Wat kunnen we nu doen?

— Ik zal Emiel naar den burgemeester zenden.

— Ja, dat is 't beste. 't Is tragisch. Wie zouden zijn ouders zijn?

— Misschien van een schip geslagen. We hebben veel ruw weer gehad in den laatsten tijd.

— Zou hij papieren bij zich hebben?

— Dat kan... Maar het is 't best dat de burgemeester het onderzoekt. Kom we gaan verder.

Mevrouw Van Breelande prevelde een gebed.

en maakte het teeken des kruises. Haar man volgde haar voorbeeld. Ze hadden beiden zulk een deernis met den verlaten doode en zijn onbekende familie.

Weldra waren ze thuis. En eenige minuten later ging Emiel met zijn boodschap naar het dorp. De burgemeester kwam mee, terwijl de veldwachter en grafmaker met een handwagen volgden. Mijnheer Van Breelande vergezelde den burgemeester naar het strand. Verschoor ging hun voor met een lantaarn.

— Als vrouw Waals het licht ziet, zal ze weer zeggen dat het spookt, dacht hij.

Men kwam bij den doode. Verschoor lichtte bij.

— Het is Joris Waals! riep de burgemeester ontsteld uit.

— Ja! bevestigde de veldwachter.

Van Breelande had den jongen man nooit gezien, en hem dus niet herkend.

Verschoor kreeg als een schok. Ja, het was Joris en hij huiverde bij den aanblik van den jongen man, die zoo zijn leven verwoest had.

— Wij vergissen ons niet, zei de burgemeester, maar ik zal toch zien of er papieren in zijn zak zitten.

Hij bracht eerst een portefeuille te voorschijn. Er zat veel geld in. Dan vond hij ook een brief, aan Joris Waals gericht.

— Ja, het is Joris, hernam hij. Ik zal alles behouden. Veldwachter, breng het lijk naar het dorp. Ik begeef mij dan naar de ouders. Het is een triestige boodschap. Hoe zou de ongelukkige aan zijn dood gekomen zijn? Het is geen misdaad, want dan zou Joris wel van zijn geld beroofd zijn.

Mijnheer Van Breelande wenkte den burgemeester terzijde.

— Die portefeuille is van mij, zei hij zacht.

— Wat!

— Ja, ik heb ze dadelijk herkend. Ge zult er misschien ook papieren in vinden op mijn naam.

— Zou Joris u dan aangerand hebben?

— Ik vermoed het. Geef de portefeuille aan het gerecht over, maar houd de ontdekking voor de menschen verborgen. Ik voel medelijden met de ouders.

— Zou Joris dan ook een dief geweest zijn! Och, ja, 't is van kwaad tot erger gegaan! Maar wat is het geheim van zijn dood?

Dat wist Van Breelande ook niet. Hij keerde naar huis terug.

De burgemeester stapte naar de hoeve van Waals. De boer en zijn vrouw zaten in de kamer. Waals keek den burgemeester nijdig aan, omdat deze een vriend van den heer Van Breelande was. Maar zijn vrouw zei dadelijk:

— Burgemeester, gij hebt slecht nieuws van Joris?

— Ja...

— O, wat is er gebeurd?

Voorzichtig deelde de burgemeester mee, dat de zoon op het strand gevonden was.

— Maar dit is nog niet alles, vervolgde hij. Joris had veel geld bij zich. En het zat in een portefeuille, die aan mijnheer Van Breelande toebehoort. Begrijpt gij me?

— O, Joris heeft hem bestolen, dien avond! snikte de moeder.

— Dat is een leugen. Mijnheer Van Breelande beweert dat om ons te treffen.

— Stil, Waals, zeg dat niet. Gij hebt mijnheer Van Breelande voortdurend belast. En het eerste wat hij nog vroeg, was om dat van 't geld voor de menschen te verbergen, uit medelijden met u en uw vrouw.

— Ja, hij is braaf, sprak vrouw Waals. Mijn man is schuldig. O, wat worden we voor onzen hoogmoed vreeselijk gestraft! Zoo is Joris aan zijn eind gekomen... we weten wel niet juist hoe maar toch door onze verkeerde opvoeding.

Onder den indruk van dit tooneel ging de burgemeester heen. Toen hij op het dorp kwam, lag Joris reeds in het lijkenhuis. De menschen spraken over hem, maar niemand wist het van 't geld.

Den volgenden dag kreeg het gerecht nieuws

uit Duinkerke. Daar was een verdacht sloepje binnen gevaren. Er was maar een man aan boord, een jongeling van Veurne, die geen papieren van het vaartuig bezat en zonderlingen uitleg gaf. Een rechter van Veurne begaf zich naar Duinkerke. En de aangehoudene bekende eindelijk alles. Hij had met Joris Waals, die geld begeerde, mijnheer Van Breelande aangerand en bestolen. De twee dieven voeren met een sloepje van De Panne heen. Ze wilden naar Engeland. De medeplichtige begeerde den buit voor zich alleen. Hij twistte met Joris. Het werd een gevecht. En eer de zoogenaamde vriend het geld kon bemachtigen, viel Joris in de worsteling over boord. De stroom sleurde hem dadelijk mee. De storm overviel de sloep en met moeite had de tweede schelm Duinkerke kunnen bereiken.

Nu was het geheim geopenbaard. Waals hoorde alles. Mijnheer Van Breelande kreeg zijn geld terug. Op zijn verzoek bleef het gebeurde zooveel mogelijk verborgen.

Waals, door wroeging en schaamte getroffen, verkocht de Burghoeve en vertrok naar elders. Hij was trouwens ver geruineerd en moest zich met een kleine boerderij tevreden stellen.

Hoogmoed is een vreeselijk kwaad.

E I N D E.